

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Uhrin oikeudet jäsenmaittain

Uhrin oikeudet jäsenmaittain

Kroatia

Rikoksen uhreilla on tiettyjä oikeuksia rikosoikeudellisessa menettelyssä ja sitä edeltävässä tutkintavaiheessa, ja lapsille ja seksuaalirikosten ja ihmiskaupan uhreille annetaan erityissuojelua.

Rikoksen uhrilla on oikeus

rikoksen uhreille tarkoitettuihin tukipalveluihin

psykologiseen apuun ja muuhun rikoksen uhrin auttamiseen erikoistuneiden tahojen tarjoamaan ammattiapuun laissa säädetyn mukaisesti suojeluun pelottelulta ja kostotoimilta

ihmisarvonsa suojeluun todistaessaan uhrina

tulla rikoksesta ilmoittamisen jälkeen kuulluksi ilman aiheetonta viivytystä ja tulla kuulustelluksi vain siinä mitassa kuin rikosoikeudellisen menettelyn kannalta on ehdottoman välttämätöntä

uskotun henkilön läsnäoloon kaikissa toimissa, joihin hän osallistuu

mahdollisimman vähäisiin lääketieteellisiin toimenpiteisiin ja vain, jos ne ovat rikosoikeudellisen menettelyn kannalta ehdottoman välttämättömiä

esittää syyttämispyyntö ja nostaa asianomistajasynte rikoslain (*Kazneni zakon*) nojalla, osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn vahinkoa kärsineenä

osapuolena, saada tieto rikossyytteen hylkäämisestä (rikoslain 206 § 3 momentti) ja syyttäjän päätöksestä luopua rikosoikeudellisista seuraamuksista ja nostaa itse syyte syyttäjän sijaan

saada syyttäjältä tieto toimista, joihin uhrin nostaman kanteen johdosta on ryhdytty (rikoslain 206a §) ja tehdä valitus ylemmälle syyttäviviranomaiselle (rikoslain 206b §)

pyytää ja saada ilman aiheetonta viivytystä tieto rikoksentehtäjän pidätyksen tai tutkintavankeuden päättymisestä, vankilasta pakenemisesta tai

vapautumisesta sekä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty uhrin suojelemiseksi

pyytää ja saada tieto rikosoikeudellisen menettelyn päättävästä lopullisesta päätöksestä

kaikkiin muihin laissa säädettyihin oikeuksiin.

Seksuaalirikosten ja ihmiskaupan uhreilla on edellä mainittujen oikeuksien lisäksi oikeus

puhua valtion varoista maksettavan avustajan kanssa ennen kuulemistä

valtion varoista maksettavaan oikeusapuun

tulla samaa sukupuolta olevan henkilön kuulemaksi poliisilaitoksella ja syyttäjänvirastossa ja tulla saman henkilön kuulemaksi, jos on tarvetta järjestää toinen kuuleminen

olla vastaamatta yksityiselämää koskeviin, rikoksen kannalta epäolennaisiin kysymyksiin

pyytää tulla kuulluksi audiovisuaalisia laitteita käyttäen (rikoslain 292 §:n 4 momentti)

henkilötietojen luottamukselliseen käsittelyyn

asian käsittelyyn suljetuin ovin.

Jos rikoksen uhri on lapsi, hänellä on edellä mainittujen oikeuksien lisäksi oikeus

valtion varoista maksettavaan oikeusapuun

henkilötietojen luottamukselliseen käsittelyyn

asian käsittelyyn suljetuin ovin.

Lapsiksi katsotaan kaikki alle 18-vuotiaat.

Tutkintatuomari kuulee lapsitodistajia ja -uhreja näytön arviointia koskevassa istunnossa. Todistajana toimivalle lapselle kutsu saapua kuultavaksi on toimitettava tämän vanhemman tai huoltajan välityksellä.

Asianomistajasynte

Useimmissa rikosilmoitustapauksissa syyttäjä panee menettelyn vireille viran puolesta.

Asianomistajasynteen voi nostaa rikoksista, joissa rikosoikeudellisen menettelyn vireillepano sitä edellyttää. Syyte on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona valtuutettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on saanut tiedon rikoksesta ja sen tekijästä.

Yksityisoikeudellinen vaatimus

Vahinkoa kärsinyt osapuoli voi halutessaan esittää yksityisoikeudellisen vaatimuksen.

Rikoksen uhri on myös vahinkoa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus esittää tuomioistuimessa yksityisoikeudellinen vaatimus.

Yksityisoikeudellinen vaatimus voi koskea

korvausta aineellisesta tai aineettomasta (esim. kipu tai pelko) vahingosta

omaisuuden palauttamista (kantajan on todistettava olevansa kyseisen omaisuuden omistaja tai laillinen haltija)

oikeustoimen mitätöintiä, jos rikoksella on toteutettu varallisuus oikeudellinen toimi (syytetty pakotti uhrin tekemään sopimuksen).

Yksityisoikeudellisen vaatimuksen voi esittää rikosoikeudellisessa menettelyssä tai erillisessä syytettyä vastaan käynnistetyssä siviilioikeudellisessa

menettelyssä. Jos vaatimus esitetään rikosoikeudellisessa menettelyssä, sen tutkittavaksi ottamisen ehtona on, että tuomioistuin toteaa vastaajan syylliseksi.

Siviilioikeudellisessa menettelyssä esitetyn yksityisoikeudellisen vaatimuksen käsittelylle ei ole asetettu ennakkoehtoja.

Vahinkoa kärsineen osapuolen oikeudet tutkinnan aikana ja rikosoikeudellisessa menettelyssä

Uhrilla on vahinkoa kärsineenä rikosoikeudellisen menettelyn osapuolena oikeus

käyttää äidinkieltään, mukaan lukien kuulo- ja kuulonäkövammaisten viittomakieli, ja tulkkia, jos hän ei ymmärrä kroaattia lainkaan tai tarpeeksi, taikka kääntäjää tai viittomakielen tulkkia, jos hän on kuulo(näkö)vammainen

esittää yksityisoikeudellinen vaatimus ja pyytää turvaamistoimien määräämistä

asianajajaan

esittää tosiseikkoja ja näyttöä

osallistua näytön arvioimiseksi järjestettävään istuntoon

osallistua oikeuden istuntoihin ja esittää loppupuheenvuoro

tutustua tapauksen asiakirja-aineistoon

saada syyttäjältä tieto siitä, mihin toimiin rikosilmoituksen johdosta on ryhdytty, ja tehdä valitus ylemmälle syyttäjälle

hakea muutosta

hakea aiemman oikeustilan palauttamista

saada tieto rikosoikeudellisen menettelyn lopputuloksesta.

Syyttäjänvirasto ja tuomioistuin ovat velvollisia selvittämään ennen rikosoikeudellista menettelyä ja sen kaikissa vaiheissa, onko syytetyn mahdollista korvata vahinkoa kärsineelle osapuolelle rikoksesta aiheutunut vahinko. Niiden on myös ilmoitettava vahinkoa kärsineelle osapuolelle tämän oikeudesta käyttää äidinkieltään, kuurojen ja kuurosokeiden viittomakieli mukaan lukien, ja tulkkia, jos hän ei puhu tai ymmärrä kroaattia, tai viittomakielen tulkkia, jos hän on kuuro tai kuurosokea; oikeudesta esittää yksityisoikeudellinen vaatimus ja pyytää turvaamistoimien määräämistä; oikeudesta esittää tosiseikkoja ja näyttöä; oikeudesta osallistua oikeuden istuntoihin ja esittää loppulausunto; oikeudesta saada tutustua tapauksen asiakirja-aineistoon ja saada viralliselta syyttäjältä tieto siitä, mihin toimiin rikosilmoituksen johdosta on ryhdytty, sekä oikeudesta tehdä valitus ylemmälle syyttäjälle.

Oikeus rahalliseen korvaukseen

Rikoksen uhreille maksettavia rahallisia korvauksia koskevassa laissa (Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela, virallisen lehden (Narodne Novine) nrot 80/08 ja 27/11) säädetään Kroatian alueella tapahtuneen väkivaltarikoksen uhrien tai heidän sukulaistensa oikeudesta rahalliseen korvaukseen ja sen ehdoista.

Laissa säädetään väkivaltarikosten uhrien oikeudesta rahalliseen korvaukseen, vahvistetaan edellytykset ja menettely kyseisen oikeuden käytölle, nimetään viranomaiset, jotka tekevät korvausoikeutta koskevat päätökset ja osallistuvat sitä koskevaan päätöksentekomenettelyyn, sekä vahvistetaan menettely ja siitä vastaavat viranomaiset rajatylittävissä tapauksissa.

Väkivaltarikoksen uhrilla on oikeus valtion varoista maksettavaan rahalliseen korvaukseen.

Poliisilla, syyttäjällä ja tuomioistuimilla on velvollisuus antaa tietoja korvausoikeudesta, toimittaa tarvittavat hakulomakkeet ja antaa uhrille tämän pyynnöstä yleisiä ohjeita ja tietoja hakemuksen täyttämisestä ja vaadittavista liiteasiakirjoista.

Korvaushakemus toimitetaan oikeusministeriöön lomakkeella, jonka voi ladata ministeriön verkkosivuilta:

Rikoksen uhreille tarkoitettu lomake rahallisen korvauksen hakemiseksi (223 Kb)

Korvaushakemus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa rikoksentekopäivästä. Jos on olemassa perustellut syyt sille, miksi hakemusta ei ole voitu tehdä määrääjassa, se on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona kyseiset syyt ovat rauenneet, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluttua rikoksentekopäivästä.

Jos uhri on alaikäinen tai oikeustoimikelvoton eikä hänen laillinen edustajansa ole tehnyt hakemusta kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona rikos tehtiin, kuuden kuukauden määräaika alkaa kulua päivästä, jona alaikäinen täyttää 18 vuotta tai jona rikosoikeudellinen menettely on pantu vireille sen jälkeen, kun henkilöstä on tullut täysi-ikäinen, tai päivästä, jona henkilöstä on tullut uudelleen oikeustoimikelpoinen.

Seuraavilla henkilöillä on oikeus rahalliseen korvaukseen:

Kroatiassa tehdyn väkivaltarikoksen uhri, joka on Kroatian tai EU:n jäsenvaltion kansalainen tai jonka kotipaikka on EU:n jäsenvaltiossa uhri, jolle on aiheutunut vakava ruumiinvamma tai jonka terveydentila on rikoksen johdosta heikentynyt (korvausta voi saada hoitokuluihin Kroatiassa sairausvakuutuksesta korvattavien enimmäismäärien rajoissa, jos uhri ei kuulu pakollisen sairausvakuutuksen piiriin; korvaus ansionmenetyksestä on enintään 35 000 kunaa)

kuolleen uhrin lähiomainen (av(i)opuoliso, lapsi, vanhempi, adoptiovanhempi, adoptiolapsi, isä-/äitipuoli, lapsipuoli, samaa sukupuolta oleva kumppani, isovanhempi ja lapsenlapsi, joka asui samassa taloudessa uhrin kanssa) (korvaus lakisääteisen elatusavun menetyksestä on enintään 70 000 kunaa)

kuolleen uhrin hautajaiskulut maksanut henkilö (korvaus enintään 5 000 kunaa)

tapauksissa, joissa rikoksesta on tehty ilmoitus taikka poliisi tai syyttäjä on kirjannut rikoksen kuuden kuukauden kuluessa sen tekopäivästä, riippumatta siitä, onko tekijä tiedossa vai ei.

Korvauksen suuruutta määritettäessä otetaan huomioon uhrin käyttäytyminen rikoksen aikana ja sen jälkeen tai hänen oma osuutensa vahingon aiheutumiseen ja sen laajuuteen, se, onko hän välitön uhri, sekä se, ilmoittiko hän rikoksesta toimivaltaisille viranomaisille ja milloin. Lisäksi arvioidaan uhrin yhteistyötä poliisin ja toimivaltaisten viranomaisten kanssa rikoksentekijän oikeuteen saamiseksi ja sitä, myötävaikuttiko välittömän uhrin käyttäytyminen vahingon aiheutumiseen tai pahentumiseen. Jos näin on, uhrille maksettavaa korvausta alennetaan vastaavasti. Korvaushakemus hylätään tai korvauksen määrää alennetaan, jos käy ilmi, että uhri on osallisena järjestäytyneessä rikollisuudessa tai rikollisjärjestössä. Korvauksesta voidaan kieltäytyä tai sen määrää alentaa myös siinä tapauksessa, että täyden korvauksen myöntäminen olisi ristiriidassa oikeudenmukaisuusperiaatteen, moraalikäsitysten tai oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

Tieto rikoksentekijän vapautumisesta

Jos vastaaja tuomitaan vankeuteen, oikeusministeriön alainen uhrien ja todistajien tukiyksikkö (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*) ilmoittaa rikoksen uhrille päivän, jona tekijä vapautuu (joko ehdoita tai ehdonalaisesti).

Lakisääteinen velvoite ilmoittaa uhrille rikoksentekijän vapautumisesta

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja täydentämisestä annetun lain (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) mukaisesti oikeusministeriön alaisen uhrien ja todistajien tukiyksikön on ilmoitettava uhrille, vahinkoa kärsineelle osapuolelle tai tämän perheelle rikoksentekijän vapautumisesta.

Rikoksia, joiden tekijän vapautumisesta on ilmoitettava uhrille, ovat seksuaalirikokset, henkeen tai ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat rikokset ja väkivaltarikokset.

Ilmoitus annetaan uhrille, vahinkoa kärsineelle osapuolelle tai tämän perheelle riippumatta siitä, vapautuuko tekijä ehdoita vai ehdonalaisesti.

Tehtäessä päätöstä siitä, voidaanko vanki vapauttaa vakituiseen tai tilapäiseen kotipaikkaansa, rangaistuslaitokset/vankilat voivat pyytää uhrien ja todistajien tukiyksikköä selvittämään uhrin tai tämän perheen suhtautumista asiaan. Uhrien ja todistajien tukiyksikkö laatii uhrin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella raportin ja toimittaa sen rikosseuraamuslaitokselle/vankilalle.

Tuki rikoksen todistajille ja uhreille

Kroatiassa uhreille ja todistajille annettavaa tukea koordinoi oikeusministeriön alainen uhrien ja todistajien tukiyksikkö.

Uhrit ja todistajat voivat saada tukea sekä tietoa oikeuksistaan ja menettelyistä tuomioistuinten siihen erikoistuneelta jaostolta.

Tällainen jaosto löytyy seitsemästä maakunnallisesta tuomioistuimesta (Zagreb, Zadar, Osijek, Vukovar, Split, Sisak ja Rijeka). Ne antavat uhreille henkistä tukea, käytännön neuvoja ja tietoa heidän oikeuksistaan. Todistajille ja uhrien seurassa oleville henkilöille annetaan tukea ja tietoa. Tukea saa myös toimivaltaisten kunnallisten tuomioistuinten ja rikostuomioistuinten vastaavilta jaostoilta.

Tietoa oikeudesta tukeen ja tukimuodoista saa myös soittamalla **rikoksen uhrien valtakunnalliseen palvelunumeroon 116 006** ja keskuksen verkkosivuilta.

Myös oikeusministeriö antaa uhreille ja todistajille tietoja näiden oikeuksista ja saatavilla olevasta tuesta. Kysymyksiä voi lähettää osoitteeseen zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr tai esittää oikeusministeriön verkkosivuilla osoitteessa <https://pravosudje.gov.hr/>

Tuki uhreille ja todistajille rajatylittävissä tapauksissa

Oikeusministeriön alaisuudessa toimiva uhrien ja todistajien tukiyksikkö antaa tuomioistuimeen kutsuille rikoksen uhreille ja todistajille, myös sotarikosten todistajille, tukea ja tietoa osana kansainvälistä keskinäistä oikeusapua.

Kroatialaisissa tuomioistuimissa todistajina kuultaville ja ulkomaalaisissa tuomioistuimissa kuultaville kroatialaisille todistajille lähetetään tietoa kirjeitse. Sotarikosten todistajille annetaan tarvittaessa fyysistä suojelua, ja heitä avustetaan toimivaltaisen lainkäyttöelimen toimipaikkaan matkustamisen ja siellä esiintymisen valmisteluissa (koskee todistajia ja muita asianosaisia, jotka kutsutaan kuultavaksi sotarikoksia koskevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä joko Kroatiassa tai sen ulkopuolella sijaitsevaan toimivaltaiseen lainkäyttöelimeen silloin, kun asiassa on esitetty kansainvälistä oikeusapua koskeva pyyntö).

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

1 - Rikoksen uhrin oikeudet

2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

3 - Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnin jälkeen

4 - Korvaus

5 - Rikoksen uhrin oikeus saada tukea ja apua

Päivitetty viimeksi: 07/10/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.